

Karjeras konsultanta profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – karjeras konsultants.
2. Profesijas kods – 2423 10.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– karjeras konsultants ir speciālists, kurš konsultē, informē un izglīto klientus (skolēni un arī vecāki, skolotāji, strādājošie pieaugušie, bezdarbnieki un darba devēji, kā arī cilvēki ar īpašām vajadzībām) karjeras attīstības jautājumos, sniedz atbalstu klientiem viņu karjeras plānošanā un veidošanā, tai skaitā, atbalsta lēmuma pieņemšanā par profesijas, darba, formālās un neformālās izglītības izvēli; palīdz attīstīt karjeras vadības, tai skaitā, darba meklēšanas prasmes; konsultē dažādu vecumu, sociālās un kultūras izcelsmes cilvēkus individuālu pārrunu veidā un grupās; informē un izglīto sabiedrību jautājumos, kas saistīti ar karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem (raksta rakstus, uzstājas semināros un masu saziņas līdzekļos).

Karjeras konsultants strādā valsts un pašvaldību institūcijās, nevalstiskajās organizācijās, izglītības iestādēs, uzņēmumos, pie komersantiem, saistībā ar personāla jeb cilvēkresursu vadību vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izmantot karjeras konsultēšanas teorētiskās zināšanas praktiskā konsultēšanas darbībā, atbilstoši profesionālās darbības profilam un mērķauditorijai, tautsaimniecības nozares vai uzņēmuma darbības specifikai un vides kontekstam.

2. Spēja apzināt un novērtēt klientu karjeras attīstību ietekmējošos faktoros dažādos dzīves posmos, viņu individuālās atšķirības, vajadzības un vēlmes.

3. Spēja pētīt un analizēt ES darba tirgus, kā arī izglītības politikas pamatnostādnes un tautsaimniecības attīstības tendences un izmantot aktuālo informāciju konsultēšanā.

4. Spēja izprast un izvērtēt klientu profesionālās piemērotības iespējas un karjeras lēmumu veidošanas prasmes.

5. Spēja sniegt profesionālu atbalstu klientiem karjeras attīstībā, noteikt karjeras konsultācijas mērķi, plānot konsultēšanas procesu un izstrādāt individuālu karjeras attīstības programmu.

6. Spēja sniegt atbalstu darba meklēšanā vai individuālās komercdarbības uzsākšanā.

7. Spēja izstrādāt dažāda veida (piemēram, individuālas, grupu, specifisku mērķgrupu klientu u.tml.) konsultēšanas metodikas un programmas, veikt to aprobāciju un izvērtēšanu.

8. Spēja atrast, apkopot un analizēt ar karjeras konsultēšanu saistīto informāciju.

9. Spēja ieviest jaunākos profesionālos sasniegumus karjeras konsultēšanas praksē.

10. Spēja ievērot ētikas normas un konfidencialitātes prasības, pildot profesionālos pienākumus un uzdevumus.

11. Spēja noteikt organizāciju kultūru ietekmējošos faktoros.

12. Spēja, autonomi un sadarbībā ar citiem pētniekiem, plānot un veikt lietišķos pētījumus karjeras konsultēšanas jomā.

13. Spēja izvērtēt savu un/vai citu sniegto karjeras konsultēšanas pakalpojumu kvalitāti un veikt to pilnveidošanas pasākumus, kā arī noteikt savas profesionālās darbības izvērtēšanas kritērijus un rezultatīvos rādītājus.

14. Spēja patstāvīgi turpināt profesionālās pilnveides procesu.

15. Spēja konsultēt dažāda vecuma, sociālo grupu, kultūru un izglītības līmeņa klientus individuāli un grupās.

16. Spēja izveidot un uzturēt atbilstošu konsultēšanas vidi un attiecības ar klientiem.

17. Spēja izprast savu resursu atjaunošanas nepieciešamību, lai saglabātu psiholoģisko noturību un spētu relaksēties pēc psiholoģiskām stresa/konflikta situācijām.

18. Spēja sadarboties ar citiem profesionāļiem karjeras konsultēšanas jomā, ar mērķi uzlabot konsultēšanas kvalitāti.

19. Spēja organizēt un vadīt karjeras atbalsta pakalpojumus.

20. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās atbilstoši konsultējamai mērķgrupai.

21. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

22. Spēja nodrošināt darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Plānot un īstenot dažādus karjeras pakalpojumu veidus individuālajiem un korporatīvajiem klientiem.

2. Izvēlēties un lietot piemērotāko saziņas veidu ar dažādu kultūru, vecuma un sociālo grupu klientiem (ieskaitot klientus no sociālās atstumtības riska grupām) un sadarbības partneriem.

3. Noteikt un izvērtēt organizāciju kultūru veidojošos faktoros.

4. Noteikt klientu spējas un resursus un nozīmīgākos darba vides faktoros.

5. Sniegt profesionālu atbalstu klientiem viņu personīgo īpašību, spēju un prasmju samērošanā ar izvēlētajam karjeras virzienam nepieciešamajām kompetencēm.

6. Izvērtēt klientu individuālās atšķirības un vajadzības.
7. Noteikt klientiem piemēroto profesiju loku vai darbības jomas.
8. Veidot un kopā ar klientiem izvērtēt individuālās karjeras attīstīšanas programmas.
9. Palīdzēt klientiem atrast un izvērtēt nepieciešamo informāciju par izglītības un nodarbinātības iespējām.
10. Palīdzēt klientiem sagatavot CV un pieteikuma (motivācijas) vēstules.
11. Organizēt un vadīt darba intervijas.
12. Informēt, atbalstīt un veidot atgriezenisko saiti ar klientiem.
13. Pārzināt un ievērot karjeras atbalstu regulējošos normatīvos aktus.
14. Ievērot ētikas normas profesionālajā darbībā.
15. Pārvaldīt valsts valodu.
16. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.
17. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.
18. Patstāvīgi plānot, organizēt, vadīt, analizēt un izvērtēt karjeras atbalsta pakalpojumus.
19. Patstāvīgi gūt un uzkrāt profesionālajās darbībās nepieciešamās zināšanas.
20. Izmantot informācijas tehnoloģijas nepieciešamās informācijas ieguvei, apstrādei, rezultātu izvērtēšanai, kā arī lietišķu rakstu sagatavošanai.
21. Izvēlēties un izmantot pētījuma mērķiem, uzdevumiem un iegūto datu specifiskai atbilstošas datu ieguves un apstrādes metodes, analizēt un izvērtēt iegūtos rezultātus un izstrādāt ieteikumus.
22. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

23. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības noteikumus.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. speciālā pedagoģija;
- 1.2. darba medicīna;
- 1.3. projektu vadība;
- 1.4. vadības teorija;
- 1.5. sabiedriskās attiecības.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. normatīvie akti karjeras pakalpojumu sniegšanas jomā;
- 2.2. normatīvie akti izglītībā;
- 2.3. izglītības sistēmas un mūžizglītības iespējas;
- 2.4. profesiju klasifikācija;
- 2.5. organizāciju kultūra;
- 2.6. nodarbinātības tendences (īstermiņa, vidējā un ilgtermiņa);
- 2.7. tautsaimniecības attīstības prognozes un tendences valstī, Eiropas Savienībā;
- 2.8. personības psiholoģija;
- 2.9. vecumposmu (attīstības) psiholoģija;
- 2.10. sociālā pedagoģija;
- 2.11. mācīšanas un mācīšanās metodes;
- 2.12. cilvēkresursu vadība;
- 2.13. profesionālie termini valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. karjeras konsultēšanas teorijas un metodes;
- 3.2. profesionālās piemērotības noteikšana;
- 3.3. darba meklēšanas process, veidi un metodes;
- 3.4. profesionālā ētika;
- 3.5. pētījumu metodoloģija;
- 3.6. pētnieciskā darba metodes;
- 3.7. datorzinības;
- 3.8. lietišķie raksti karjeras konsultēšanas jomā;

- 3.9. komunikācija ar klientu;
- 3.10. informācijas meklēšanas, apstrādes un publiskošanas metodes;
- 3.11. grupu darbs un komandas veidošana;
- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. valsts valoda;
- 3.14. vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī;
- 3.15. darba aizsardzība;
- 3.16. darba tiesiskās attiecības;
- 3.17. komercdarbības pamati.

Pienākumi un uzdevumi:

Pienākumi	Uzdevumi
1.Klientu konsultēšana karjeras veidošanā.	1.1.ievērot profesionālo ētiku; 1.2.veidot profesionālo darba vidi; 1.3.noteikt klienta vajadzības; 1.4.izmantot atbilstošas konsultēšanas metodes; 1.5.palīdzēt klientam apzināties savu potenciālu/savas pašrealizācijas iespējas katrā dzīves posmā visā mūža garumā; 1.6.veicināt klienta patstāvību lēmumu pieņemšanā; 1.7.atbalstīt klientu karjeras veidošanas procesā katrā dzīves posmā visā mūža garumā; 1.8.ieteikt klientam nepieciešamības gadījumā citu speciālistu palīdzību; 1.9.veidot klienta personisko lietu.
2.Informēšana karjeras veidošanas jautājumos.	2.1.apkopot informāciju par profesijām, izglītības iespējām, nodarbinātību; 2.2.palīdzēt klientam atrast vajadzīgo informāciju un lietderīgi to izmantot; 2.3.popularizēt karjeras veidošanas iespējas katrā dzīves posmā visā mūža garumā.
3.Klientu izglītošana karjeras veidošanas jautājumos.	3.1.veicināt klienta izpratni par patstāvīgu karjeras attīstību; 3.2.veicināt izglītības un nodarbinātības iespēju izpētes prasmju veidošanos; 3.4.sekmēt karjeras plānošanas prasmju veidošanos;

	3.5.veicināt lēmuma pieņemšanas prasmju veidošanos; 3.6.sekmēt darba meklēšanas un saglabāšanas prasmju veidošanos.
4.Sadarbošanās ar partneriem karjeras veidošanas jautājumos.	4.1.apzināt sadarbības partnerus; 4.2.informēt sadarbības partnerus par savu darbību; 4.3.iesaistīt partnerus sadarbībā; 4.4.sniegt priekšlikumus karjeras attīstības atbalsta politikas pilnveidei.
5.Pētniecisko un metodisko darbu veikšana.	5.1.apzināt problēmu un izvirzīt mērķi tās risināšanai; 5.2.izmantot atbilstošas izpētes metodes; 5.3.analizēt pētījumu rezultātus; 5.4.aprobēt pētījumu rezultātus praksē.
6.Profesionālās kvalifikācijas pilnveidošana.	6.1.izvērtēt savu profesionālo darbību; 6.2.sadarboties profesionālajā jomā (ar kolēģiem un profesionālajām organizācijām); 6.3.sekot novitātēm savā profesionālajā jomā; 6.4.piedalīties profesionālās pilnveides pasākumos.

Karjeras konsultanta profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Inita Soika – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Izglītības un mājsaimniecības institūta lektore, profesionālās maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants” direktore.
- Zenta Anspoka – Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija, (RPIVA) profesore, profesionālā maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants” direktore.
- Gunārs Strods – Rēzeknes augstskola (RA), Izglītības un dizaina fakultātes lektors, profesionālās maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants” direktors.
- Mārīte Kravale-Pauliņa– Daugavpils Universitāte (DU), Ilgtspējīgas izglītības institūta pētniece, docente, profesionālās maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants un jaunatnes lietu speciālists” direktore.

- Ilze Miķelsone – Liepājas Universitāte (LiepU), asoc. profesore, profesionālās maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants” direktore.
- Baiba Briede – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Izglītības un mājsaimniecības institūta profesore.
- Jānis Pāvulēns – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Izglītības un mājsaimniecības institūta lektors, Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu (KPP) īstenotājs Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Aizkraukles, Jelgavas, Ogres, Rīgas un Siguldas filiālēs.
- Eridiāna Oļehnoviča –Daugavpils Universitāte (DU), Ilgtspējīgas izglītības institūta vadošā pētniece, docente.
- Rita Burceva – Rēzeknes Augstskola (RA), Izglītības un dizaina fakultātes lektore.
- Valda Puiše – Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA), Karjeras attīstības atbalsta nodaļas vadītāja.
- Regīna Baltušīte – Jelgavas 5.vidusskola, psiholoģe, Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Izglītības un mājsaimniecības institūta lektore.
- Sandra Šapale – Daugavpils Vienības pamatskola, profesionālās karjeras konsultante, Latvijas karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) biedre.

Karjeras konsultanta profesijas standarta eksperti:

- I.Alliks – Labklājības ministrija, valsts sekretāra vietnieks;
- E.Egle – Latvijas Darba devēju konfederācija, ģenerāldirektore;
- D.Lūka – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācija, valdes priekšsēdētāja;
- D.Traidās – Valsts izglītības attīstības aģentūra, direktore;
- S.Pilāte – Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība;
- A.Kangro – Latvijas Universitāte, mācību prorektors.